

מערך שיעור סמל היישוב שלי ומשמעותו

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ג'

ציר מוביל: היישוב שלי – פרק בסיפור הלאומי

רעיון מרכזי: לכל יישוב יש סמל ייחודי, המשקף את ערכיו, מיקומו וסיפורו ההיסטורי. סמל היישוב מבטא את הזהות המקומית ואת תחושת השייכות של תושביו לארץ ישראל. העצמת "סמל" של כל מקום דווקא בעת הזאת בארץ ישראל.
נושא: מה מבטא סמל היישוב שלי?

מיומנויות:

אוריינות לשונית – הבעה בעל-פה, דיון, ניסוח תובנות.

אוריינות מידע – קריאה והבנה של ייצוגים גרפיים וסמלים.

חשיבה יצירתית – הכנת סמל.

טיפול זהות, חיבור לתחושת שליחות, ראיית עם ישראל, תורת וארץ ישראל כחלק מתהליך הגאולה.

ערכים וסוגיות לדיון:

כיבוד ערכי המורשת – מחויבות לערכי המורשת והזהות התרבותית.

בין-תחומיות: מולדת, שפה, אומנות חזותית.

מערך השיעור

פתיחה

מטרה: הבנת משמעות "סמל היישוב שלי" דרך חשיפה למגוון סמלים של יישובים שונים בארץ

מה עושים?

- שואלים: למה לדעתכם ליישוב צריך סמל? מה הסמל אומר על המקום שבו אנחנו גרים?
- מציגים סמלים שונים (נספח 1)
 - שואלים: מה אתם רואים בסמל? למה לדעתכם נבחרו דווקא ציורים אלו? מה הם מלמדים על המקום? אלו ציורים חוזרים על עצמם בסמלים שונים? ומה נוכל ללמוד מכך?
- מסכמים: יש מוטיבים שמופיעים בכמה סמלים המדגישים רעיון משותף (חקלאות, הרים, מים, בתים, ספר תורה, דגל).
- מציגים את סמל היישוב ומבקשים מהתלמידים לזהות אילו פרטים מופיעים בו? (למשל: עצים, הרים, בית כנסת, שמש, מגן דוד, שיבולים), אלו צבעים בולטים? האם הצבעים קשורים לאופי היישוב? למיקום גאוגרפי? להיסטוריה?
- התלמידים יציעו רעיונות לפיענוח הסמל המקומי.
- מסבירים את המשמעות של סמל היישוב (אפשר גם לתת לתלמידים דף מידע על סמל היישוב).

מה צריך?

סמלים
[נספח 1]

למידה פעילה

מטרה: הבנת משמעותו וערכו של הסמל.

מה עושים?

יוצרים בקבוצות סמל חדש ליישוב המשלב בתוכו גם אלמנטים הקשורים למדינת ישראל.

1. נחלק "מגן ריק" (נספח 2)

- ניצור סמל חדש ליישוב ונוסיף בו גם אלמנט שקשור למדינה.
- נחשוב מה חשוב שיהיה בסמל? (מקום אהוב, ערך חשוב, אנשים, טבע, צבעים)
- נכתוב משפט קצר: בחרנו לצייר _____ כי זה מייצג את היישוב שלנו בכך ש_____.

מה צריך?

"מגן ריק"
(נספח 2)

שלב א - פתיחה עם מקור

- במדבר ב', ב': "אִישׁ עַל־דָּגְלוֹ בָּאתָ לְבֵית אָבִתָּם"
- ♦ לכל שבט היה סמל/דגל - ייחודיות, זהות, תפקיד.
- "וַיֵּשֶׁא נָס לְגוֹיִם וְאֶסֶף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל" (ישעיהו י"א, יב)
- "נָס לְהִתְנוּסָס" (תהלים ס', ו)
- ♦ נס = דגל שמתקבצים אליו.
- אבני החושן (שמות כ"ח) - לכל שבט אבן משלו.
- מסר: סמל הוא לא סתם ציור. סמל מספר סיפור, מאחד קבוצה ומניף ערכים.

שלב ב - משחק סמלים

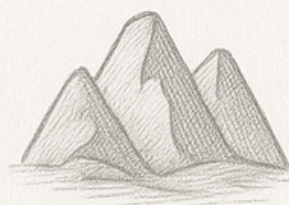
- כל קבוצה מקבלת כרטיסיות עם סמלים (או בוחרת מדף איורים שנמצא בעמוד הבא).
- דוגמאות: מנורה | עץ | גלים | בית | ספר | פטיש | שמש | דג | מפתח | יונה | גפן | שיבולים | כבש | הרים | פרח | בית מקדש.
- הקבוצה בוחרת 2-3 סמלים, שמשקפים את אחד המקומות בארץ ישראל.
- הכיתה צריכה לנחש מה המקום: ליד הים? יישוב תנ"כי? ערך רוחני?

שלב ג - דיון ערכי-תורני

- גילינו שהסמלים מרמזים על מקום וזהות.
- בדומה לשבטי ישראל שהדגלים לא היו רק ציור, אלא ביטוי לשורש רוחני.
- שאלה למליאה: אילו ערכים מתנוססים על הסמל של היישוב שלי?
- חשיבה: לו היינו מייצרים סמלים עבור תקופת הגלות- האם הסמלים היו שונים? מה מיוחד בסמלים שלנו דווקא בדור הגאולה בארץ ישראל?

שלב ד - מסקנה

- "נס" = דבר שמרימים למעלה, כדי שכולם יראו ויתלכדו סביבו.
- כך גם סמל היישוב הוא מעין נס קטן שמספר את הסיפור שלנו, כחלק מהפסיפס של עם ישראל בארץ ישראל.
- הסיפור שלנו - סיפור מיוחד של דור הגאולה.

עיבוד וסיכום

מטרה: ביטוי תחושת השייכות של התלמידים ובחינת ההבנה שלהם על משמעות הסמל.

מה עושים?

1. משתפים בתוצרי הלמידה הפעילה:
 - מציגים ומסבירים את הסמל שיצרו במשפט: בחרנו לצייר... כי זה מייצג את היישוב שלנו בכך ש....
 2. דיון מסכם: מה הסמל שיצרנו מספר על היישוב שלנו?
 3. תולים את הסמלים של הילדים על הקיר או מדביקים על בריסטול וכותבים מתחת משפט אישי קצר.
- *אפשר לערוך הצבעה ולבחור את הסמל המועדף.

להמשך המסע

1. שאלו את ההורים או הסבים: האם אתם יודעים מה משמעות סמל היישוב שלנו? האם אתם מכירים את ההיסטוריה שמאחוריו?
2. משימת כתיבה – "אם היה לי סמל אישי"
3. ציור סמל אישי שמייצג אתכם – כמו סמל של יישוב והוסיפו 3 מילים שמתארות אתכם דרך הסמל.

צידה לדרך (נספחים)

נספח 1: סמלי יישוב – ויקיפדיה

סמלי הערים ומשמעותם – ויקיפדיה

נספח 2: דף "מגן"

